

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับ
พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ: กรณีศึกษาข้าราชการครู
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน

The relationship between self-efficacy, psychological environment with the
organizational citizenship behavior directed toward organization: A case
study of teacher under the Bangkok Metropolis in Khlong San District

ณัฐพัชร เอี่ยมสอาดวรกร^{1*}, รังสิมา หอมเศรษฐี²

Nattapat Aiemsaadvorakorn^{1*}, Rangsima Homsettee²

^{1,2}สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1,2}Department of Psychology, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

*Corresponding author's e-mail: 6512672002@rumail.ru.ac.th¹, rungsima@rumail.ru.ac.th²

Received: July 8, 2024

Revised: August 7, 2024

Accepted: August 7, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขต คลองสาน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขต คลองสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน จำนวน 135 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป แบบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อ องค์การ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และแบบวัดสภาพแวดล้อมด้านจิตใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลวิจัยพบว่า 1) ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลอง สานมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ การรับรู้ความสามารถของตนเองกับสภาพแวดล้อม ด้านจิตใจโดยรวมอยู่ในระดับสูง 2) การรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ มีความสัมพันธ์

ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .777 และ .746

คำสำคัญ: การรับรู้ความสามารถของตนเอง, สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ, พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี, องค์การ

Abstract

In this research, the objectives were: 1) to study the level of the organizational citizenship behavior directed toward the organization, self-efficacy, and psychological environment of the teacher under the Bangkok Metropolis in the Khlong San District and 2) to study the relationship between the organizational citizenship behavior directed toward the organization, self-efficacy, and psychological environment of the teacher under the Bangkok Metropolis in Khlong San District. The sample group consisted of 135 civil servant teachers under the Bangkok Metropolis in Khlong San District. The research tools included a general information questionnaire. Organizational Citizenship Behavior Directed toward Organization Measure, Self-Efficacy Scale, and Psychological Environment Scales. The statistics used in the analysis include percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Pearson correlation coefficient. The research found that: 1) The teachers in the Bangkok Metropolis in the Khlong San District have the behavior of organizational citizenship behavior directed toward the organization, self-efficacy, and the psychological environment was at a high level and 2) Self-efficacy and psychological environment have a positive relationship with the organizational citizenship behavior directed toward the organization of the teacher under the Bangkok Metropolis in Khlong San District significantly at the .05 level with the correlation coefficients of .777 and .746.

Keywords: self-efficacy, psychological environment, organizational citizenship behavior, organization

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การพัฒนาองค์การในปัจจุบันให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ สิ่งสำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรมนุษย์ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์การ ทั้งนี้เนื่องจากองค์การจะบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานมากน้อยเพียงใดจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรภายในองค์การ (ผกามาศ เจียกสูงเนิน, 2565) องค์การจะเดินหน้าไปด้วยความราบรื่น บุคลากรในองค์การจะต้องมีพฤติกรรมการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบาย หรือเป้าหมายหลักขององค์การ (กนกวรรณ พัฒนาวณิชชัย, 2560) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การ เป็นส่วนช่วยให้องค์การขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย (สายเนียร นันตะรัตน์, 2562) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ (Organizational Citizenship Behavior Directed Toward Organization: OCB-O) เป็นพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานจะกระทำโดยเป็นประโยชน์ต่อองค์การ ด้วยความเต็มใจ มีจิตอาสาโดยไม่ได้นำสิ่งตอบแทนเพื่อจูงใจอย่างชัดเจน แบ่งปัน พฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น และพฤติกรรมทุ่มเทเพื่อการทำงาน (Organ, 1988) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การช่วยให้องค์การสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สุวิไลลี แยมศาสตร์, 2561)

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญอย่างยิ่งว่าการส่งเสริมพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การจะนำพาซึ่งความสำเร็จสูงสุดขององค์การ โดยมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) เป็นการที่บุคคล

ประเมินเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จัดการและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นการประเมินความสามารถของตนเองในการจัดระบบและกระทำกิจกรรมที่ต้องทำเพื่อให้ได้ผลตามแบบที่กำหนดได้ (Bandura, 1997) บุคคลจึงควรมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง เพราะบุคคลเหล่านี้จะทำงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามาขัดขวางเป้าหมายของพวกเขาจนกระทั่งประสบความสำเร็จ เป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถนำพาบุคคลให้ประสบความสำเร็จในการทำงานได้ (สุทัตดา พานิชวัฒนะ, 2560) การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นกลไกประการหนึ่งที่เชื่อมโยงความรู้และทักษะกับพฤติกรรมการสอนของครูให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความเชื่อการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงนำไปสู่พฤติกรรมการแสดงออกของครู (ปราณี ใจบุญ, 2561) และยังคงต้องได้รับการสนับสนุนที่จะได้รับโอกาสในการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อจะได้เกิดความมั่นใจในองค์ความรู้ความสามารถของตนเอง บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (สุวลลี แยมศาสตร์, 2561) ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เอื้อต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การนั้น คือ สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นปัจจัยมีผลต่อการเกิดพฤติกรรม เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพัฒนาการของสมองในการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและยังพบการเชื่อมโยงหลายประการระหว่างสภาพภูมิอากาศและสุขภาพจิต (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2567) องค์การควรให้ความสำคัญ เนื่องจากจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมสำหรับการทำงาน เพื่อส่งผลดีต่อบุคลากรที่อยู่ภายในที่ทำงานทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (ภัทรานิษฐ์ สุวรรณรัตน์, 2564)

ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีความสำคัญในด้านการศึกษามอบความรู้ให้แก่เด็กนักเรียน และมีส่วนในการเสริมสร้างบุคลากรที่ดีเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติในอนาคต ซึ่งในแต่ละปีจะมีการเกษียณอายุราชการ การโยกย้ายหน่วยงาน และลาออกจากงาน ส่งผลกระทบต่อการทำงานโดยตรง ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อข้าราชการครูด้วยการสนับสนุนด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง สร้างสภาพแวดล้อมด้านจิตใจที่ดีนั้น เป็นส่วนช่วยให้ข้าราชการครูมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ ช่วยลดปัญหาด้านการขาดแคลนครูและเพิ่มคุณภาพครูได้อีกทางหนึ่ง

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางเพิ่มและสนับสนุนการมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน

การทบทวนวรรณกรรม

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ (Organizational Citizenship Behavior Directed Toward Organization: OCB-O)

Organ (1988) ได้ทำการศึกษาและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ โดยได้จำแนกประเภทของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การออกเป็น 5 มิติ ดังต่อไปนี้ 1) พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ 2) พฤติกรรมการสำนึกในหน้าที่ 3) พฤติกรรมการมีน้ำใจนักกีฬา 4) พฤติกรรมการคำนึงถึง 5) พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ กนกวรรณ พัฒนาวณิชชัย (2560) ได้อธิบายถึงรูปแบบพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การใน 2 รูปแบบ คือ 1) พฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น (interpersonal facilitation) หมายถึง พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น คำนึงถึงผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ 2) พฤติกรรมทุ่มเทเพื่อการทำงาน (job dedication) หมายถึง พฤติกรรมความมุ่งมั่นต่อการทำงาน สำนึกในภาระงาน และให้ความร่วมมือแก่เพื่อนร่วมงานหรือองค์การ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริหารให้ความสำคัญ โดยเน้นศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่มุ่งต่อองค์การ (OCB-O) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อองค์การโดยตรง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่องานและองค์การมากยิ่งขึ้น จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานแสดงออกเป็นกระทำได้ด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทนจากองค์การ

การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy)

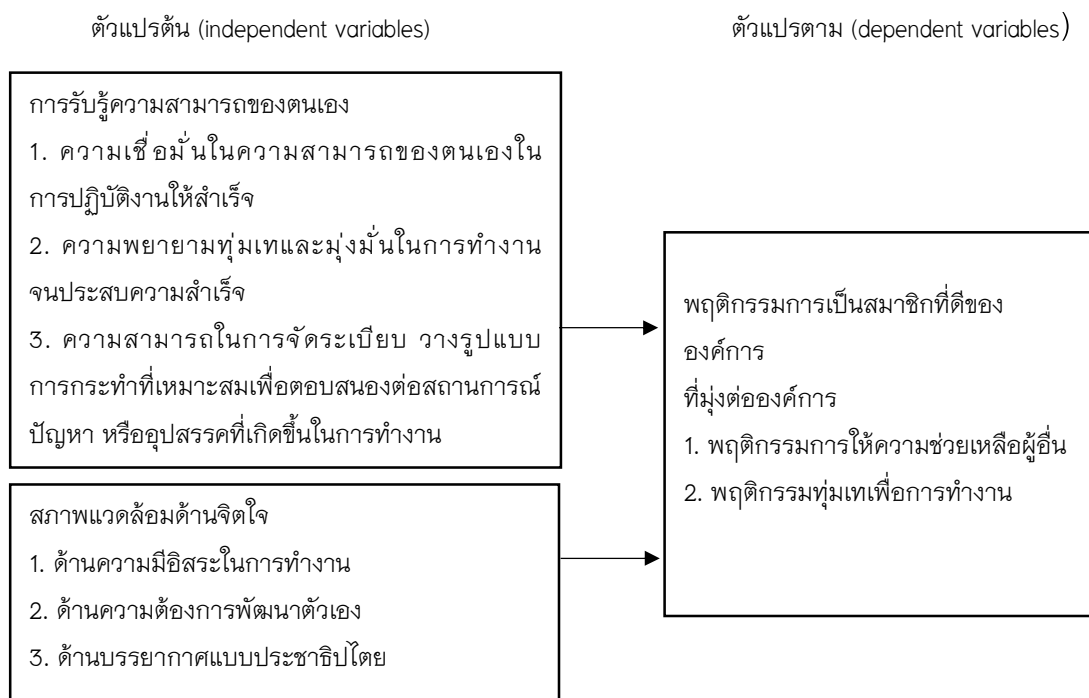
Bandura (1986) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลพิจารณาตัดสินความสามารถของตนเองในการที่จะจัดการและปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองไม่ได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลพิจารณาตัดสินว่าตนเองสามารถทำอะไร ได้จากทักษะที่มีอยู่ และ Bandura (1997) ยังให้ความหมายเพิ่มเติมอีกว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนเอง มีความสามารถที่จะจัดระบบและกระทำเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีองค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตนเอง 3 ด้าน คือ 1) ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2) ความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ 3) ความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน

สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ (psychological environment)

ศิวพร โปทยานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมด้านจิตใจว่า เป็นสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกทางจิตใจของผู้ปฏิบัติงานและเอื้อต่อการเรียนรู้และการเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 3 ด้านดังนี้ 1) ด้านความมีอิสระในการทำงาน หมายถึงระดับความมีอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำงานด้วยตนเอง ถ้ามีอิสระในการทำงานมากจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น 2) ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง เป็นความต้องการที่จะเพิ่มทักษะต่าง ๆ ให้กับตนเองเพื่อนำมาพัฒนาในงานเพื่อให้ตัวพนักงานได้รับการยอมรับในงาน 3) ด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย เป็นการดำเนินวิถีชีวิตบนฐานของความเชื่อใจกันและการให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน บรรยากาศแบบประชาธิปไตยโดยยึดหลักที่สมเหตุสมผลในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านวัตถุและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ: กรณีศึกษาข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน มีจำนวนทั้งหมด 195 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 131.092 คน คำนวณขนาดของกลุ่ม โดยใช้สูตร Yamane (1970) ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 135 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaire) โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นลักษณะคำถามปลายปิด มีหลายคำตอบให้เลือกตอบ โดยเลือกตอบเพียงข้อเดียว ส่วนที่ 2 แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ 2) ด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ 3) ด้านความสามารถ

ในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดในการทำงาน ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 13 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบวัดสภาพแวดล้อมด้านจิตใจ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความมีอิสระในการทำงาน 2) ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง 3) ด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 17 ข้อ ส่วนที่ 4 แบบวัดพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ มีองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น 2) ด้านพฤติกรรมทุ่มเทเพื่อการทำงาน ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 8 ข้อ โดยส่วนที่ 2-4 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ระดับ (rating scale) ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายในรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert's scale) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าความเที่ยงตรงเพื่อให้ในข้อคำถามของแบบสอบถามสามารถวัดได้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความเหมาะสม ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องที่สามารถยอมรับได้อยู่ที่ .50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่าแบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .67-1.00 จากนั้นทำการทดสอบ try-out กับข้าราชการครูจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้แต่ละฉบับมาวิเคราะห์รายข้อ (item analysis) ด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกที่ยอมรับได้อยู่ที่ .20 ขึ้นไป ซึ่งผลการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .833 - .981 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการคำนวณหาค่าความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นมากกว่า .70 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .985 - .990

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากภาควิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศึกษาศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสานเพื่อยื่นขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ดำเนินการนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและแบบวัดในรูปแบบ QR Code ที่สร้างจาก Google forms ให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 3 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2567 ถึง วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2567

3.3 นำแบบวัดมาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติที่สามารถสร้างแฟ้มข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-S.D.) การวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ เปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน สถิติที่ใช้ คือ independent sample (t-test) การวิเคราะห์ความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติ (One Way ANOVA) การวิเคราะห์สำหรับหาค่าพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อม ด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียน

สังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน สถิติที่ใช้ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยผู้วิจัยได้ให้คะแนนตามเกณฑ์การแปลผลข้อคำถามของบุญชม ศรีสะอาด (2545) และให้ความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผลคะแนน
1.00–1.50	หมายถึง อยู่ในระดับต่ำมาก
1.51–2.50	หมายถึง อยู่ในระดับต่ำ
2.51–3.50	หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
3.51–4.50	หมายถึง อยู่ในระดับสูง
4.51–5.00	หมายถึง อยู่ในระดับสูงมาก

และกำหนดเกณฑ์การแปลผลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	การแปลผลความสัมพันธ์
.81–1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
.61–.80	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง
.41–.60	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
.21–.40	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ
.01–.20	หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก

กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ: กรณีศึกษาข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 135 คน มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 4.20 การรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 4.11 และมีค่าเฉลี่ยสภาพแวดล้อมด้านจิตใจโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 3.97

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ: กรณีศึกษาข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ดังตาราง 1-3

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมกาเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน

ตัวแปร	$\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
พฤติกรรมกาเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ			
1. ด้านพฤติกรรมกาช่วยเหลือผู้อื่น	4.21	.82	สูง
2. ด้านพฤติกรรมทุ่มเทเพื่อกาทำงาน	4.19	.85	สูง
โดยรวม	4.20	.81	สูง

จากตาราง 1 พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน มีพฤติกรรมกาเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.20$, S.D. = .81) และเมื่อพิจารณารายด้านของพฤติกรรมกาเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การทั้ง 2 ด้าน พบว่าด้านพฤติกรรมกาช่วยเหลือผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.21$, S.D. = .82) และด้านพฤติกรรมทุ่มเทเพื่อกาทำงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.19$, S.D. = .85)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้ความสามารถของตนเองของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน

ตัวแปร	$\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
การรับรู้ความสามารถของตนเอง			
1. ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	4.07	.81	สูง
2. ด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในกาทำงานจนประสบความสำเร็จ	4.20	.80	สูง
3. ด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในกาทำงาน	4.02	.77	สูง
โดยรวม	4.11	.76	สูง

จากตาราง 2 พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน มีการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=4.11$, S.D. = .76) และเมื่อพิจารณารายด้านของการรับรู้ความสามารถของตนเองทั้ง 3 ด้าน พบว่าด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในกาทำงานจนประสบความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.20$, S.D. = .80) รองลงมาได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ($\bar{X}=4.07$, S.D. = .81) และด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในกาทำงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.02$, S.D. = .77)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพแวดล้อมด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน

ตัวแปร	$\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลผล
สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ			
1. ด้านความมีอิสระในการทำงาน	3.90	.76	สูง
2. ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง	3.96	.91	สูง
3. ด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย	4.02	.89	สูง
โดยรวม	3.97	.80	สูง

จากตาราง 3 พบว่า ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน มีสภาพแวดล้อมด้านจิตใจโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .80) และเมื่อพิจารณารายด้านของสภาพแวดล้อมด้านจิตใจทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .89) รองลงมาได้แก่ ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .91) และด้านความมีอิสระในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .76)

3. การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ (Pearson's product moment correlation coefficient) ดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน

ตัวแปร	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์การที่มุ่งต่อองค์การ	การแปลผล
1. ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ	.727*	ค่อนข้างสูง
2. ด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ	.748*	ค่อนข้างสูง
3. ด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน	.749*	ค่อนข้างสูง
การรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยรวม	.777*	ค่อนข้างสูง

*p < 0.05

จากตาราง 4 พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่มุ่งต่อองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถของตนเองของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสานโดยรวมอยู่ใน

ระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .777 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการรับรู้ความสามารถของตนเองกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การมากที่สุด รองลงมาคือด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .749 .748 และ .727

4. สภาพแวดล้อมด้านจิตใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ (Pearson's product moment correlation coefficient) ดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน

ตัวแปร	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์การที่มุ่งต่อองค์การ	การแปลผล
1. ด้านความมีอิสระในการทำงาน	.676*	ค่อนข้างสูง
2. ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง	.707*	ค่อนข้างสูง
3. ด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย	.707*	ค่อนข้างสูง
โดยรวม	.746*	ค่อนข้างสูง

*p < .05

จากตาราง 5 พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .746 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของสภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ พบว่า สภาพแวดล้อมด้านจิตใจทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านความต้องการพัฒนาตนเองและด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย ด้านความมีอิสระในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การมากที่สุด รองลงมาคือด้านความมีอิสระในการทำงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .707 .707 และ .676

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ: กรณีศึกษาข้าราชการครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

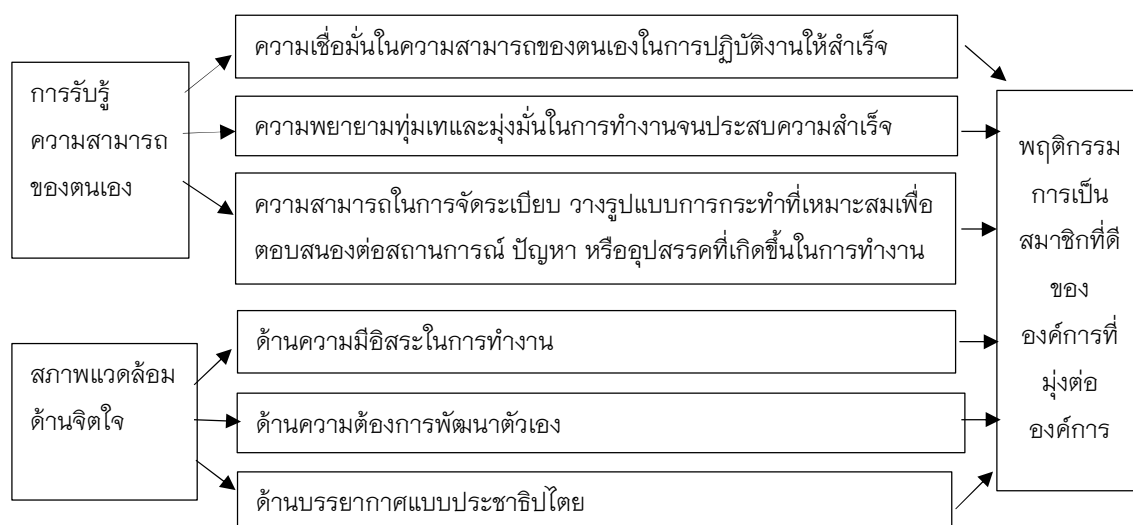
วัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 135 คน มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 4.20 การรับรู้ความสามารถของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 4.11 และมีค่าเฉลี่ยสภาพแวดล้อมด้านจิตใจโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 3.97 การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสานในระดับค่อนข้างสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .777 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การมากที่สุด รองลงมาคือด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ และด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับที่ .749, .748 และ .727 โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการรับรู้ความสามารถในตนเองเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญและได้รับการพัฒนา สนับสนุนอยู่เสมอ เพราะจะทำให้มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีที่มุ่งต่อองค์การ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถของของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชามน เปรมปัส (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูเจเนอเรชันวายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูเจเนอเรชันวาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวลลี แยมศาสตร์ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความพึงพอใจในงานและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ: กรณีศึกษาบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่ง พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ ด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น ด้านพฤติกรรมการมีน้ำใจนักกีฬา

วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สภาพแวดล้อมด้านจิตใจมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสานในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .746 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การกับสภาพแวดล้อมด้านจิตใจ โดยด้านความต้องการพัฒนาตนเอง และด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การมากที่สุด รองลงมาคือด้านความมีอิสระในการทำงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับที่ .707, .707

และ .676 โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมด้านจิตใจเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญและได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ มุ่งเน้นไปที่ตัวบุคคลหากบุคคลมีความคิด ความรู้สึกที่ดี จะทำให้มีการแสดงออกของพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีที่มุ่งต่อองค์การได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้ว่า โดยภาพรวมพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมด้านจิตใจของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาพร สิงห์บุตร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัย สภาพแวดล้อมในการทำงานและความผูกพันต่อองค์การที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากร ส่วนกลางกรมศุลกากร ที่พบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมมีความสามารถในการพยากรณ์พฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดี และความผูกพันต่อองค์การมีความสามารถในการพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานและความผูกพันต่อองค์การที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรส่วนกลาง กรมศุลกากร และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์แชน ตั้งภาวนา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานและการรับรู้บรรยากาศองค์การที่มีผลต่อพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (OCB) ของพนักงาน: กรณีศึกษา หน่วยงานบริหารจัดการระบบประกอบอาคารของ โรงพยาบาลจำนวน 2 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การรับรู้บรรยากาศองค์การซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 0.05 ผลการวิจัยที่ได้นี้สามารถเป็นแนวทางให้กับองค์การนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาหรือเพิ่มคุณภาพชีวิต การทำงานและการรับรู้บรรยากาศองค์การ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานให้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน โดยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ ทั้ง 3 ด้าน และสภาพแวดล้อมด้านจิตใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ ทั้ง 3 ด้าน ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมด้านจิตใจกับพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ: กรณีศึกษาข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในทิศทางบวกทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ด้านความพยายามทุ่มเทและมุ่งมั่นในการทำงานจนประสบความสำเร็จ และด้านความสามารถในการจัดระเบียบ วางรูปแบบการกระทำที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน ซึ่งทุกด้านล้วนแล้วแต่มีความสำคัญที่จะนำพาบุคคลไปสู่ความสำเร็จในการทำงานและสามารถส่งต่อความสำเร็จมาสู่องค์การได้ ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการควรให้การสนับสนุนในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลสำเร็จสูงสุดของบุคคลและองค์การ

1.2 สภาพแวดล้อมด้านจิตใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่มุ่งต่อองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในทิศทางบวกทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านความมีอิสระในการทำงาน ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง และด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย หน่วยงานหรือองค์การควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการทำงานเพื่อให้แสดงออกถึงความคิด ความสามารถที่บุคคลเหล่านั้นมี รวมถึงให้การสนับสนุนให้สามารถพัฒนาทักษะ ที่บุคคลมีความสนใจ เพื่อเพิ่มความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอและเกิดความรู้สึกมีคุณค่าต่อตนเองและต่อองค์การ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น พัฒนาองค์การได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคง และมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการให้ความสำคัญในด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย สนับสนุนให้มีความเคารพนับถือ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้ความเชื่อมั่นระหว่างบุคคลที่ทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งจะช่วยเหลือแบ่งปันโดยยึดหลักสมเหตุสมผลบนพื้นฐานความเท่าเทียมก็จะยิ่งส่งผลให้เกิดความร่วมมือการทำงานและเกิดเป็นผลงานที่มีคุณภาพทั้งบุคคลและการที่ดีและผลงานที่ดีสู่องค์การตามไปด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยนี้เป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตคลองสาน ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ การศึกษาครั้งต่อไป อาจทำการศึกษายาวผลไปศึกษาในหน่วยงานภาคเอกชน ธุรกิจอื่น ๆ ที่ต้องการส่งเสริมพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ได้เช่น ธุรกิจการให้บริการโรงแรม ธุรกิจการเงิน การธนาคาร ธุรกิจด้านส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่หลากหลายครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาผลที่เกิดจากพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การเพิ่มเติม เช่น ความตั้งใจคงอยู่ในงาน แนวโน้มการลาออกของพนักงาน ผลการปฏิบัติงานของพนักงาน เป็นต้น เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

2.3 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้แบบวัด ควรเพิ่มการวัดโดยวิธีการอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น และสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในอนาคตได้มากขึ้นอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ พัฒนาวาณิชชัย. (2560). *บทบาทของความผูกพันเชิงอารมณ์ในฐานะตัวแปรสื่อความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความยุติธรรมในองค์การและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ*. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2560). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สามลดา.

- ขยายณีย์ นันตะรัตน์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานเทศบาล: บทบาทการเป็นตัวแปรสื่อของการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัชชามน เปรมปลื้ม, มานพ ชูนิล และปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร. (2562). ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูเจเนอเรชันวายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 8(3), 24-44.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี ใจบุญ. (2561). การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความต้องการภายในความสนใจและเป้าหมายการสอนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครู. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พกามาต เจียกสูงเนิน. (2565). วัฒนธรรมองค์กร คุณภาพชีวิตในการทำงานและการรับรู้ความสามารถตนเองที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อความสำเร็จขององค์กร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์แข ตั้งภาวนา. (2562). อิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานและการรับรู้บรรยากาศองค์การที่มีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (OCB) ของพนักงาน กรณีศึกษา : หน่วยงานบริหารจัดการระบบประกอบอาคารของโรงพยาบาล จำนวน 2 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรานิษฐ์ สุวรรณรัตน์. (2564). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานแรงจูงใจในการทำงานและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน กรณีศึกษาบริษัทผลิตปิโตรเลียมเคมีครบวงจรในจังหวัดระยอง. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิภาพร สิงห์บุตร. (2561). ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์การที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากรส่วนกลางกรมศุลกากร. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 1(2), 110-124.
- ดิพร โปรยานนท์. (2554). พฤติกรรมของผู้นำและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์ในงานของบุคลากร: กรณีศึกษาองค์การธุรกิจไทยที่มีนวัตกรรมยอดเยี่ยมปี 2552. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบริหารการมนุษย์และองค์การ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2567). 17 เมษายน 2567 'โลกร้อน' ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมท่ามกลาง 'ปัญหาสุขภาพจิต' เพิ่มขึ้น. สืบค้น 20 เมษายน 2567 จาก <https://www.onep.go.th/17-เมษายน-2567-โลกร้อน-ผลกระทบ/>.
- สุทัตตา พานิชวัฒนะ. (2560). การรับรู้ความสามารถของตนเอง ทักษะการในงานและ ความผูกพันในงานโดยมีความต้องการของงานที่ท้าทายเป็นตัวแปรกำกับ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวัณลี แยมศาสตร์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความพึงพอใจในงานและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ: กรณีศึกษาบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่ง. งานวิจัยส่วนบุคคลศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Plentice–Hall.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy in Changing Societies*. UK: Cambridge University Press.
- Organ, D. W. (1988). *Organizational citizenship behavior: The good soldier syndrome*. Lexington, Massachusetts: Lexington Books.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introduction Analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.